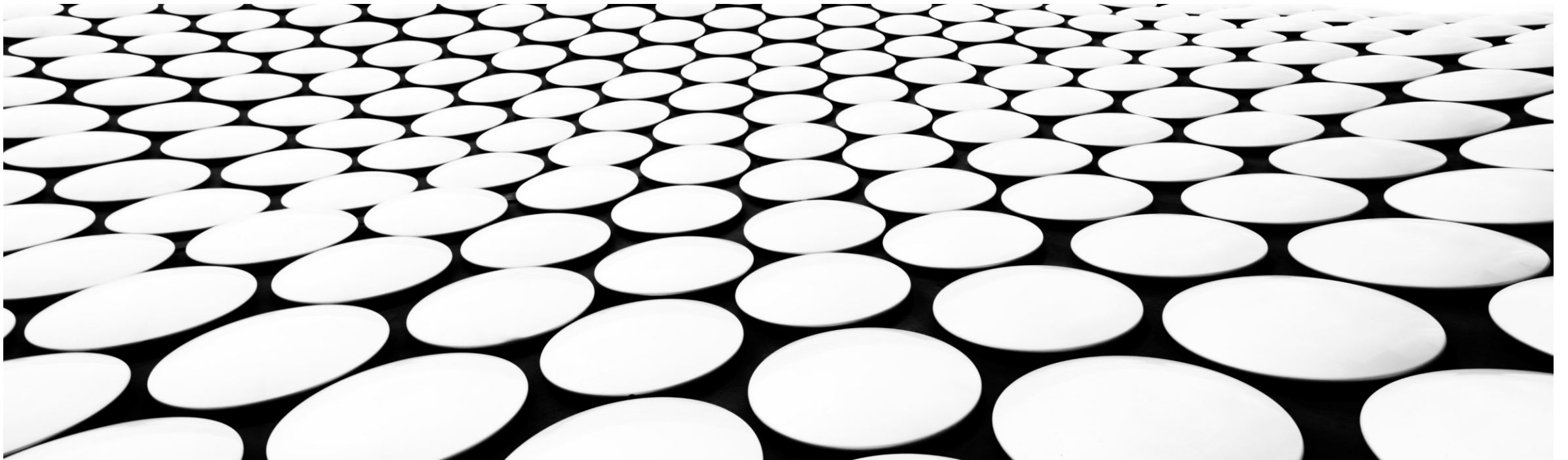

DOKAZOVÁNÍ, DŮKAZNÍ PROSTŘEDKY

JAN NECKÁŘ
2020

NF101ZK DAŇOVÉ PRÁVO I - OBECNÁ ČÁST

2. 12.

DOKAZOVÁNÍ X DŮKAZNÍ PROSTŘEDEK X DŮKAZ

- Dokazování: procesní postup, v rámci kterého jsou předkládány důkazy a důkazní prostředky, navrhováno provedení důkazů a důkazních prostředků.
- Důkaz: věc nebo postup, který může přispět k objasnění projednávané věci a rozhodných skutečností.
- Důkazní prostředek: jakýkoliv podklad, jímž lze zjistit skutečný stav věci a ověřit skutečnosti rozhodné pro naplnění cíle správy daní; jde o prostředek získání důkazu.

TYPY DAŇOVÝCH SPORŮ

- Kolotočové podvody na DPH
- Řetězové podvody na DPH
- Průkaznost nároku na odpočet DPH z přijatých plnění
- Daňově účinné náklady (včetně cestovních náhrad, mezd...)
- Odpočet na výzkum a vývoj dle ZDP
- Reklamy

DŮKAZNÍ BŘEMENO

- Primární důkazní břemeno má daňový subjekt
 - Prokazuje všechny skutečnosti, které je **povinen** uvádět v řádném daňovém tvrzení, dodatečném daňovém tvrzení a dalších podáních (nejen tvrzené skutečnosti!)
 - Primární důkazní břemeno unese daňový subjekt předložením účetnictví (u DPFO/DPPO), nebo prvotních daňových dokladů vystavených plátcem daně (u DPH)
- Správce daně prokazuje nesoulad skutečností tvrzených daňovým subjektem a důkazů předložených v rámci prvotní fáze dokazování (účetnictví, daňové doklady) -> pokud správce daně prokáže důvodné pochybnosti, unese svoje důkazní břemeno a přesune jej zpět na daňový subjekt.
- Následně musí daňový subjekt odstranit pochybnosti a prokázat svoje tvrzení ve světle dosud zjištěných skutečností

DOKAZOVÁNÍ

- Dokazování provádí správce daně
- Je na správci daně, aby rozhodl, které důkazy či důkazní prostředky provede, které nikoliv (a proč – nutnost odůvodnění)
- Správce daně nemusí provést všechny navržené důkazy, ale se všemi se musí vypořádat
- Správce daně dbá, aby skutečnosti rozhodné pro správné zjištění a stanovení daně byly zjištěny co nejúplněji, a není v tom vázán jen návrhy daňových subjekt
 - Správce daně nevyšetřuje a nedokazuje ze své vlastní iniciativy

SPRÁVCE DANĚ PROKAZUJE

- a) oznámení vlastních písemností,
- b) skutečnosti rozhodné pro užití právní domněnky nebo právní fikce,
- c) skutečnosti vyvracející věrohodnost, průkaznost, správnost či úplnost povinných evidencí, účetních záznamů, jakož i jiných záznamů, listin a dalších důkazních prostředků uplatněných daňovým subjektem,
- d) skutečnosti rozhodné pro posouzení skutečného obsahu právního jednání nebo jiné skutečnosti,
- e) skutečnosti rozhodné pro uplatnění následku za porušení povinnosti při správě daní,
- f) skutečnosti rozhodné pro posouzení účelu právního jednání a jiných skutečností rozhodných pro správu daní, jejichž převažujícím účelem je získání daňové výhody v rozporu se smyslem a účelem daňového právního předpisu
 - Zneužití práva – viz zásada zákazu zneužití práva dle § 8 odst. 4 DŘ

KOOPERACE NA DOKAZOVÁNÍ

- Pokud to vyžaduje průběh řízení, může správce daně **vyzvat daňový subjekt** k prokázání skutečností potřebných pro správné stanovení daně, a to za předpokladu, že potřebné informace nelze získat z vlastní úřední evidence.
 - Výzva k prokázání skutečností, Výzva k předložení listin...
- Správce daně může vyzvat jiné osoby k poskytnutí důkazů
 - Výzva dle § 57 DŘ...
- Daňový subjekt může navrhnout provedení důkazu za účasti třetí osoby (typicky svědci), v takovém případě je povinností sdělit údaje o této třetí osobě a informaci o tom, které skutečnosti hodlá účastí této třetí osoby prokázat nebo vysvětlit, popřípadě jiný důvod účasti
 - Problém v praxi – jak zjistit údaje?

DŮKAZNÍ PROSTŘEDKY

- Jako důkaz mohou sloužit **všechny** prostředky, kterými lze zjistit stav věci, zejména výslech svědků, znalecký posudek, zprávy a vyjádření orgánů, fyzických a právnických osob, notářské nebo exekutorské zápisy a jiné listiny, ohledání a výslech účastníků.
- Veřejné listiny potvrzují pravdivost toho, co je v nich osvědčeno nebo potvrzeno, není-li dokázán opak.
- Důkazními prostředky jsou také
 - veškeré podklady předané správci daně jinými orgány veřejné moci, které byly získány pro jimi vedená řízení,
 - podklady převzaté z jiných daňových řízení nebo získané při správě daní jiných daňových subjektů
 - -> Problém s anonymizací, ponecháním ve vyhledávací části spisu, otázka (ne)úplnosti převzatých skutečností a nemožnosti ověření...
- Pokud jsou v rámci dokazování užity protokoly o svědeckých výpovědích z jiných daňových řízeních – na návrh daňového subjektu bude provedena svědecká výpověď v daném řízení

LISTINY

- Listina vydaná orgánem veřejné moci v mezích jeho pravomoci, jakož i listina, která je zákonem prohlášena za veřejnou, potvrzuje, že jde o prohlášení orgánu veřejné moci, který listinu vydal, a není-li dokázán opak, potvrzuje i pravdivost toho, co je v ní osvědčeno nebo potvrzeno.
- Správce daně může vyžadovat ověření pravosti úředního razítka a podpisu na listině vydané orgánem cizího státu, pokud je toho v řízení třeba, zejména má-li pochybnosti o pravosti předložených listin.
- Za listinu se pro účely tohoto ustanovení považuje rovněž datová zpráva.
- Nejčastější důkazní prostředek, ale:
 - Listina je formálním důkazem, který sám o sobě obvykle není dostatečným a je nutné prokázání skutkového stavu
 - Problém s antidatací, nesoulad předkládaných listin (soulad je také nevěrohodný...), atd.
 - Problematika mlčenlivosti a obchodního tajemství (dosud nepatentované věci, vynálezy, obchodní podmínky, ceny...)

ZNALECKÝ POSUDEK

- Správce daně **může** ustanovit znalce k prokázání skutečností rozhodných pro správné zjištění a stanovení daně,
 - a) závisí-li rozhodnutí na posouzení otázek, k nimž je třeba **odborných znalostí**, které správce daně nemá, nebo
 - b) nepředloží-li daňový subjekt znalecký posudek, pokud mu tuto povinnost ukládá zákon, a to ani na výzvu správce daně.
- **Rozhodnutí o ustanovení znalce** se doručuje znalci; včas podané odvolání proti tomuto rozhodnutí **má** odkladný účinek. Rozhodnutí o ustanovení znalce se doručuje též daňovému subjektu, který proti němu **nemůže** uplatnit opravné prostředky.
- Povinnost spolupracovat se znalcem uložena daňovému subjektu, případně dalším osobám.
- Je-li ve věci daňového subjektu prováděn **výslech znalce**, má daňový subjekt právo být tomuto výslechu přítomen a klást znalci otázky týkající se podávaného znaleckého posudku. O tom, že bude prováděn výslech znalce, správce daně daňový subjekt včas vyrozumí.
- Problém: nákladnost.

SVĚDCI

- **Každá osoba** je povinna vypovídat jako svědek o důležitých okolnostech při správě daní týkajících se jiných osob, pokud jsou jí známy; musí vypovídat pravdivě a nic nezamlčovat.
- Jako svědek **nesmí být vyslechnut** ten, kdo by porušil povinnosti spojené s utajováním informací nebo zákonem uloženou povinností mlčenlivosti (advokát, daňový poradce), pokud nebyl zproštěn mlčenlivosti.
- Právo odepřít výpověď; na to musí být svědek výslovně upozorněn.
- Svědek musí vypovídat pravdivě a nic nezamlčovat, musí být poučen o následcích nepravdivé výpovědi.
 - ALE správce daně vede výslech, pokládá otázky a volí tedy strategii výslechu
 - Svědek nemusí vypovědět vše beze zbytku, pokud vypovídá pravdu a nezamlčuje nic ve vztahu k položené otázce
 - Problém: dovozování a výkladu svědecké výpovědi

SVĚDCI

- Daňový subjekt má právo být přítomen výslechu svědka a klást mu otázky v rámci dokazování svých práv a povinností.
- O provádění svědecké výpovědi správce daně daňový subjekt včas vyrozumí, nehrozí-li nebezpečí z prodlení.

PŘEDVOLÁNÍ A PŘEDVEDENÍ SVĚDKA

- Správce daně **předvolá** osobu zúčastněnou na správě daní, jejíž osobní účast v řízení nebo jiném postupu při správě daní je nutná, a v předvolání uvede kdy, kam, v jaké věci a z jakého důvodu se má dostavit a současně upozorní na právní důsledky nedostavení se, včetně možnosti jejího předvedení. Předvolání se doručuje do vlastních rukou.
- V případě, že se předvolaná osoba bez dostatečného důvodu nedostaví ani po **opakovaném** předvolání, může správce daně vydat **rozhodnutí o předvedení** a požádat o její předvedení příslušný bezpečnostní sbor, který má pravomoc k předvedení podle jiného právního předpisu.
- Rozhodnutí o předvedení je doručováno předváděné osobě prostřednictvím osoby, která předvedení na základě tohoto rozhodnutí vykonává; proti tomuto rozhodnutí nelze uplatnit opravné prostředky.

NEUNESENÍ DŮKAZNÍHO BŘEMENE

- Pokud daňový subjekt neunesl důkazní břemeno, je na posouzení správce daně, zda lze stanovit daň dokazováním nebo nikoliv:
- -> LZE – pak bude daň stanovena dokazováním, přičemž budou zohledněny neprokázané skutečnosti
 - Neuznání odpočtu, neuznání daňově účinných nákladů...
 - Otázka míry neprokázaných skutečností k celkovému základu daně a daňové povinnosti
- -> NELZE – správce daně přistoupí ke stanovení daně podle pomůcek

STANOVENÍ DANĚ PODLE POMŮCEK

- Stanoví-li správce daně daň podle pomůcek, přihlédne také ke zjištěným okolnostem, z nichž vyplývají výhody pro daňový subjekt, i když jím nebyly uplatněny.
- Pomůckami jsou zejména
 - důkazní prostředky, které nebyly správcem daně zpochybněny,
 - podaná vysvětlení,
 - porovnání srovnatelných daňových subjektů a jejich daňových povinností,
 - vlastní poznatky správce daně získané při správě daní.
- § 114 odst. 4 DŘ: Směřuje-li **odvolání** proti rozhodnutí o stanovení daně podle pomůcek, zkoumá odvolací orgán **pouze dodržení zákonných podmínek použití tohoto způsobu stanovení daně, jakož i přiměřenosti použitých pomůcek.**

DĚKUJI ZA POZORNOST